

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

DE OFFENTLIGE EXAMINA

I

RØNNE HØJERE REALSKOLE

I JUNI OG JULI 1884.

RØNNE.

TRYKT I COLBERGS BOGTRYKKERI.

Indbydelsesskrift

til

de offentlige Examina

i

Rønne høiere Realskole

Juni og Juli 1884.

INDHOLD:

1. Ægyptens, Assyriens og Babyloniens Oldtidshistorie i sammentrængt Fremstilling, til Brug for Latinskolens øverste Klasser, af K. G. Brøndsted.
2. Skoleefterretninger, meddelte af C. G. Koefoed, Skolens Rektor.

RØNNE.

Trykt i Colbergs Bogtrykkeri.

1884.

Ægyptens, Assyriens og Babyloniens Oldtidshistorie

**I sammentrængt Fremstilling,
til Brug for Latinskolens øverste Klasser,
af K. G. Brøndsted.**

Ægypten.

Ægyptens Frugtbarhed og ældgamle Kultur skyldes *Nilen* og dennes aarlige Oversvømmelse, og er sammentrængt i den smalle Floddal og i Deltaet. Allerede for Oldtidens Bevidsthed stod Ægypten som Jordens ældste Kulturland; Forfatteren *Manetho*, der var Præst i Heliopolis i det 3die Aarh. f. K., nævner 30 ægyptiske Kongedynastier, hvorved vi føres tilbage til den overordentlige Alder af næsten 5000 Aar f. K. — De vigtigste skriftlige Kilder til Ægyptens gamle Historie ere *Herodot* og *Diodor*; hertil kommer nu *Hieroglyf*-litteraturen saavel paa Papyrus som paa Sten.

Som den ældste „Farao“ over hele Ægypten nævnes *Menes*, Grundlæggeren af *Memfis*, der i Aarhundreder var Hovedsædet for Ægyptens Kultur. Til denne ældste Periode høre de tre berømte *Pyramider* ved Giseh (nær ved Kairo), hvoriblandt mærkes den kolossale Pyramide, der tilskrives Kong *Khufu* (Grækernes *Kheops*) og som henføres til c. 4000 f. K., endvidere den store *Sfinx* ved Giseh — senere er *Labyrinth* og *Moerissøen*. C. 2000 synes *Hyksos*., et barbarisk Nomadefolk, at være brudt ind fra Asien og at have besiddet den nordlige Del af Ægypten i flere hundrede Aar. Det antages at have været til en af disse Hyksoskonger, at Josef og Israeliterne kom og fik Bolig i Gosen.

I *Theben* havde Ægypterne imidlertid bevaret deres Uafhængighed, og herfra styrtedes endelig Hyksosregimentet c. 1600. Med denne nye Hovedstad, hvis storartede *Tempelruiner*, *Sfinxer* og *Obelisker* gjenfindes ved Luxor og Karnak, ufoldede det ægyptiske Rige i de følgende Tider en betydelig Kraft. Farao *Thutmes III* udstrakte sine Krigstog over hele Syrien og Æthiopien, og Indskriften paa hans Pragtbygninger i Karnak vidne endnu om hans Sejre. En stor Kriger var ligeledes *Amenhotep III*, hvem de saakaldte Memnonstøtter ere viede. Disse tvende Fyrster, der maaske kunne ansættes til c. 1500, tilhøre det dygtige 18de Kongedynasti. — Den besungne *Ramses II* (Sesostris) levede c. 1300. Fra hans Tid skriver sig talrige Mindesmærker i Karnak o. a., og det har maaske været ved hans Bygninger, at Israeliterne maatte trælde; Udvandringen under Moses har da fundet Sted under hans Efterfølger. Blandt de følgende Faraoner nævne vi *Ramses III* (Rampsinit), men fra denne Tid gaar Ægypten stærkt tilbage; Erobringerne tabes; i selve Theben tager Ammons Ypperstepræst tildels Magten fra Farao; Landet plages af Borgerkrig; et æthiopisk Dynasti beklæder Tronen c. 700, og endelig gjøre Assyrerne gjentagne Indfald.

Den nye Samling af Riget udgaar fra *Nedreægypten*. Her gør *Psammetik* ved Hjælp af: „ioniske og karieske Kobbermænd fra Havet“ (c: hellenske sværtbevæbnede Lejetropper,) c. 660 Ende paa Anarkiet under „de tolv Konger“ og tager *Sais* til Residensstad. — Ejendommeligt for denne sidste Periode af det gamle Ægypten er den voxende Indflydelse af fremmede, især *Fønikiere* og *Hellenere*. Disse sidste bleve som kongelige Lejetropper fast bosatte i Lejre, hvorover en Del af den tilsidesatte nationale Hær udvandrede til Æthiopien; under *Psammetik's* Søn *Nekao* vidner Forsøget paa et Kanalanlæg, der skulde forbinde

Middelhavet med det røde Hav*), samt den *Omsejling af Afrika*, som Fønikierne paa hans Bud maatte foretage, om det stigende Handelssamkvem med Udlandet. Nekaos Forsøg paa at forny det fordums Herredømme over Vestasien blev standset af Nabukuduriusur i Slaget ved *Karkemisch* (Circesium) 605; ligeledes mislykkedes den næstfølgende Konge *Uahapra's* (Apries') Forsøg paa at støtte Juda Rige mod Babylonerne. Han bukkede dernæst under for et Oprør af de ægyptiske Krigere, der angreb de hellenske Lejetropper. — Derpaa besteg en Mand at ringe Herkomst, *Amasis*, Thronen. Denne kloge Hersker søgte at forsone det nationale Parti ved prægtige Tempelbygninger for de ægyptiske Guder i Saïs, og samtidig at vinde de mægtige fremmede ved at ofre til de hellenske Guder og ægte en Hellenerinde, men dette Forsøg paa en Sammensmeltning af hellensk og ægyptisk Væsen til For yngelse af det gamle Riges Kraft — et tidligt Forbillede for det ptolomæiske Ægypten — fik en brat Afbrydelse, da Perseren *Kambyses* straks efter Amasis's Død faldt ind i Landet og gjorde det til et persisk Satrapi efter Sejren ved *Pelusium* 525 og Erobringen af Memfis. Det gamle Ægyptens sidste Konge var Amasis's Søn *Psammetik* (Psammenit).

Grundejendommen i Ægypten (c: Nildalen og Deltaet, det dyrkelige Land) synes for en overvejende Del at have været i den talrige, overordentlig mægtige *Gejstlighed's* Hænder, en Del tilhørte *Farao*; en Del endelig var, i det mindste i den senere Tid, anvist til

*) Ifølge Herodot skal der ved Kanalarbejderne i Ørkenen være omkommet 120,000 Mennesker. Kanalen blev fuldendt under Darius Hystaspis, og Herodot saa den i færdig Stand.

Krigerne, der vare fordelte i store faste Lejre især ved Grændserne. Jorderne dyrkedes af den hoveri- og skatteydende *Landbostand*, Landets menige Befolkning. *Stædernes* ringere Befolkning drev Haandværk eller Kjøbmandskab; udenfor Nilomraadet endelig mellem Oaserne i Ørkenen færdedes spredte *Nomadestammer* — saaledes synes det meget omtalte ægyptiske *Kastevæsen* („Præster, Krigere, Agerdyrkere, Haandværkere, Hyrder“) at skulle opfattes; en Adskillelse af Stænderne, som ingenlunde er enestaaende i Oldtidens Stater, og, skjønt langt stærkere fremtrædende end i de moderne Samfund, dog ikke kan sammenlignes t. Ex. med Kastevæsenet hos Inderne, der er en virkelig Racesondring. Først i Ægyptens Forfaldstid, og navnlig under Perserne, finde vi den kasteagtige Adskillelse mellem Stænderne. — Omgiven af et stift Cermoniel delte den over alt ophøjede *Farao* sin Tid mellem Religionen og Regeringen. Ihvorvel ingen anerkendt Indskrænkning i hans Enevælde bestod, udøvede dog Gejstligheden, som dannede den offentlige Mening, Kontrol med hans offentlige og private Færd. En talrig og slagfærdig Hær, et udviklet Embedssystem samt strænge og minutiose Love udgjorde Regeringens Styrke.

Ved Siden af den materielle Overvægt, som Besiddelsen af den største Grundejendom medførte, var *Præstestanden* *Indehaver af hele den aandelige Kultur*. I Besiddelse af al Kundskab om Gudsdyrkelsens udviklede Former (*Kultus*), om selve Gudernes Natur (*Theologi*) og Virksomhed (*Mythologi*), om Menneskesjælens formodede Tilstand efter Døden m. m., fremtraadte Præsterne med en Folket imponerende gejstlig Værdighed, der yderligere forstærkedes ved særegen Dragt og særegne Leveregler. Ogsaa Festernes Ansættelse, Tidsinddeling og Kalendervæsen, ligesaa Lægekunst, Dommervirksomhed samt den for Agerdyrkningen saa nødvendige Regulering af Nilen og

Kanalsystemet var i Præsternes Hænder, fordi disse alene besad al *astronomisk, historisk, naturhistorisk, juridisk og matematisk* Kundskab, samt Midlet til at fæstne og sikre denne Kundskab i Billed og Skrift (*Hieroglyfer*). I *Præsteskoler* i de store Byer, som Memfis, Theben, Heliopolis og Saïs, forplantedes disse Fagkundskaber fra Slægt til Slægt indenfor Præsternes egen Kreds. Det var fra saadanne Præsteskoler, at Hellenerne hjembragte Indtryk af Ægypterne som „Verdens viseste Mennesker“.

Kultus-Guderne vare mangfoldige og forskellige i Ægyptens forskellige Egne og Stæder. En oprindelig Naturreligion, Dyr- og Soldyrkelse idealiseredes efterhaanden af Præsterne til en symbolsk og mere aandelig Gudetro. — Til hin populære Dyrkelse hørte de *hellige Dyr*: Hunden, Katten, Ibis, Krokodillen, Ichneumon og fremfor alt den berømte *Apisoxe* i Memfis. Balsamerede Mumier af disse Dyr findes endnu i Gravene. — Til de mere aandelige Guder hører især den over hele Ægypten udbredte Gudegruppe: *Osiris, Isis, Horos*, hvortil *Anubis* og den onde *Tyfon* slutte sig; store aarlige Festligheder over hele Ægypten mindede om den skønne natursymbolske Mythe: Osiris's (Livets og Frugtbarhedens) Drab af Tyfon, (den dræbende og tørrende Ørkenluft), Isis' (Jordens) sørgmodige Søgen efter sin dræbte Gemal og endelig den jublende Gjenfindelse af ham paa Nilens Bund. — I Memfis herskede en mægtig Guddom, *Ftah*; i en senere Tid (under Ptolemæerne) fremhævedes som Verdens Herre og Ophav *Serapis*. I Theben og i den store libyske Oase dyrkedes *Ammon* med Vædderhornene. Som Civilisationens første Udbreder æredes *Thot* (af Hellenerne kaldet *Hermes*). — Den præstelige

Lære om Menneskesjælens Liv efter Døden antydes i den saakaldte *Gravbog*, en Papyrusrulle, der medgaves den døde i Graven, og hvoraf flere Exemplarer ere fundne ved Siden af Mumierne. Man troer deri at kunne læse den henfarne Sjæls Vandring, Arbejder og Kampe i Dødsriget, Gjenforening med sit oprindelige Legeme, samt endelig dens Fremstillelse for Osiris's Domstol. Med denne Tro hænger da Ægypternes overordentlige Omhu for deres døde sammen. Lige til vore Dage gjenfindes deres omhyggeligt balsamerede Lig i malede Trækister af Menneskeform (*Mumier*), hensatte i udhuggede Klippehuler, hvis Vægge ere bedækkede med livfulde Billeder af Ægypternes Privatliv: Agerdyrkning, Jagt, Fiskeri, Skibsbygning, Flodfart, forskjellige Haandværk, Maaltider, Dans, Musik, Ligtog. Saadanne *Gravkamre* („Evighedens Boliger“) findes i talrig Mængde i de øde Klippeskrænter, paa Grænsen af Ørkenens Død og Nildalens Liv; det var „de dødes Stad“, der som en Kirkegaard sluttede sig til de levendes. Blandt Gravene ved Theben fremhæves de mærkelige „Kongegrave“ med Billeder og Indskrifter af mythologisk Indhold.*) — Forstaaelsen af de gamle Ægypteres Historie og Kultur beror i en væsentlig Grad paa Tydningen af *Hieroglyferne*; saaledes kaldes de Tusinder af Tegn, hvormed Templer, Obelisker, Statuer, Gravkamre og Mumiekister ere bedækkede, og som ogsaa findes paa levnede Papyrusruller. Tydningen begyndte først, da man havde fundet den tredobbelte Indskrift paa Stenen i Rosette (græsk — 2 Arter Hieroglyfer; Stenen er nu i British Museum). Man kjender 3 Arter: *Billedskriften* paa Monumenterne, hvis Øjemed tillige er disses Udsmykning; den tildels heraf ved Forkortning dannede

*) I en Klippekløft i Nærheden af Theben fandtes 1881 mellem andre interessante Oldsager en stor Mængde Kongemumier, hvoriblandt, efter Angivelsen, Thutmes III og Ramses II.

„*hieratiske*“ Skrift, som Præsterne brugte, og den senere „*Folkeskrift*“, der er Kursivskrift. De enkelte Tegn forestille snart hele Ord, snart enkelte Lyd. -- Franskmanden *Champollion* den yngre har haft en væsentlig Fortjeneste af Hieroglyfernes Tydning, der nu allerede er vidt fremskreden. — Af Papyruslitteraturen mærkes, foruden den omtalte Gravbog, enkelte Brudstykker mest af historisk, lægevidenskabeligt eller moralsk Indhold. — Den ægyptiske Arkitektur er mere beregnet paa Storhed og monumental Uforgængelighed end paa Skjønhed. *Pyramiderne* er Verdens mægtigste Bygningsværker og høre tillige til dens ældste Ruiner. De tjene til Grave for Kongerne. Den største er den ovenfor nævnte Khufus Pyramide, c. 2800' i Omfang, 450' høj, skjøndt Spidsen er nedfalden*). *Templerne* vare udstrakte Haller baarne af vældige Søjler med en Lysaabning i Midten af Loftet; udenom Hallerne fandtes Gaardsrum og Søjlegange med store Pyloner; foran Pylonerne stode kolossale Billedstøtter, Obelisker, Rækker af Sfinxer m. m. Tempelvæggene vare bedækkede med Gudebilleder eller Slagscener.

Til det gamle Ægyptens Historie og Kultur kuytter sig en overordentlig Interesse, ikke blot fordi vi i Ægypten har at gjøre med Verdens ældste os bekendte Kulturland, men fordi vi her gjenfinde mange af de første Elementer til den evropæiske Kultur. I Tider, der gaa forud endog for den hellenske Sagntid, i Tider, da hele Evropa endnu laa i Barbariets Mørke, fandtes ved Nilens Bred forlængst et politisk og socialt

*) Herodot siger, at 100,000 Mennesker ad Gangen arbejdede paa den i 20 Aar, og at Kheops lod Templerne lukke for at lægge Beslag paa Landets Arbejdskraft.

udviklet Samfund i Besiddelse af beundringsværdige mekaniske og tekniske Færdigheder, af Viden og Stræben paa de forskjelligste Omraader i materiel og aandelig Kultur, af udviklede moralske og religiøse Begreber. Og ligesom de ægyptiske Hieroglyfer (gennem de fønikiske og hellenske Bogstaver) ere Oprindelsen til de vigtigste europæiske Alfabeter, saaledes har Ægypten sikkert i mange andre Henseender, i Færdigheder, Kundskaber og religiøse Forestillinger, været Forbillede og Mønster for det ældste Hellas, og derigjennem for hele den europæiske Civilisation.

Assyrien og Babylonien.

I *Mesopotamien* ved *Eufrat* og *Tigris* udfoldede sig en anden ældgammel Kultur. Om de tvende Hovedstæders, *Babylons* og *Ninives* Ælde vidner Beretningen i Genesis om *Nimrod*, Kams Sønneson, der herskede i Babel og Ninive, og om *Babelstaarnet*.

I Aarhundreder syntes de nord fra indtrængte *Kaldæere* at have behersket hele Mesopotamien; ogsaa ægyptiske Konger udstrakte flere Gange deres Magt derover, men tilsidst fremtræder *Ninive* som Hovedstad i et stort assyrisk Rige, der ogsaa omfattede Babylon og en stor Del af Vest- og Mellemasien. Dette **assyriske Riges** ældste Historie er temmelig ubekjendt*); først fra det 10de Aarh. have vi fyldigere Efterretninger. I det 9de Aarh. mærkes den krigerske Konge

*) Sagnene om dets Stiftere, *Ninus* og *Semiramis*, synes tildels opstaaede ved en Forveksling med en senere assyrisk Dronning *Semiramis* (*Samuramat*).

Assurnazirpal, hvis Billedstøtte med den pralende Titelindskrift er bevaret i Ruinerne af hans Palads; han tog Skat af de fönikiske Stæder; ogsaa Efterfølgeren *Salmanassar II* var en stor Kriger, paa hvis Mindestøtte Israeliter og andre overvundne Folkeslag ses at frembære deres Skat. I det 8de Aarh. mærkes *Teglathpalassar II* (Phul), der undertvang Syrien og ydmygede Israel; *Salmanassar IV*, der synes at være død under Belejringen af Samaria, og *Sarrukin* (Sargon), der endelig indtog denne Stad c. 721 og overflyttede Israeliterne til Assyrien; derpaa gjorde han Krigstog ind i Medien. Hans med Billeder og Indskrifter opfyldte Borgruin hører til de vigtigste assyriske Mindesmærker.

I det 7de Aarh. nævnes *Sinakherib* (Sankherib) (705—681), hvis Sejrvindinger, Grusomhed og Byggestyrt (hans Palads er den største assyriske Ruin) ses af den store med Kileskrift bedækkede Lerblok, som nu findes i British Museum. Det var ham, hvis Hær paa én Nat blev ødelagt af Herrens Engel (Pesten), da den truede Jerusalem under Kong Ezekia. Staden Ninive synes under ham at have haft sin Glanstid: „Jeg har ombygget alle Bygninger i Ninive“, hedder det i den ovennævnte Indskrift, „og gjort hele Staden straalende som Solen“. Imidlertid synes hans Sejre mest at have været Kampe for at holde sit store Rige sammen, og efter hans Mord 681 trues Asiens Stormagt alvorligt af de misfornøjede Vasalstater, og hvorvel Riget endnu havde en glimrende Tid under *Asurbanipal* i Midten af det 7de Aarh., da saa vel Ægypten som Lydien nævnes som Vasalstater, nærmede det sig dog stærkt sin Opløsning. — Stødet til det assyriske Riges Fald blev maaske givet af de *skythiske Horder*, som fra Egnene ved det sorte Hav trængte plyndrende gennem hele Riget lige til Ægyptens Grænser. Derefter forenede, efter den græske Beretning, *Babylonerne* under Kong *Nabupalusur* sig med

Mederne uuder *Kyaxares*, og efter en lang Belejring blev det store *Ninive indtaget og ødelagt c. 606*. Den sidste Konge hedder hos Grækerne *Sardanapalos*, men hverken hans Navn eller den bekjendte romantiske Fortælling om hans Undergang har fast historisk Hjemmel.

Ninive — der forøvrigt, ligesom Babylon, mindre bør betragtes som en enkelt By end som et med Mure omgivet tætbeholdt Distrikt med flere tæt ved hinanden liggende Byer — udmærkede sig ved Pragt og Kunstsans. I Nærheden af Mosul gjenfindes dets Ruiner, som først i Midten af dette Aarh. (navnlig af Engländeren *Layard*) begyndte at undersøges. Det er især *Paladsruinerne*, hvis Vægge fremvise interessante *Reliefs* i Alabast og Marmor: Belejringer, Slag, Jagtpartier, Bygningsarbejder, Vaaben, Klædedragter, Maskiner. Portalerne smykkedes med mægtige vingede Fantasiskabninger, der lignede Jødernes Kherubim; i det indre fandtes kunstfærdigt forarbejdede Møbler, Tæpper og Vaser. — Den assyriske Statsform var et kraftigt *Despoti*, der hvilede paa et udviklet Embedsvæsen, et pragtfuldt Hof, en stærk Hær og yderst grusomme Straffelove, (Pinebænk, Spidning, Flaaning, Lemlæstelse, Korsfæstelse). Monarkens Magt hæmmedes ej af Adels- eller Præstevælde (dette synes derimod at have været Tilfældet i Babylon). — En assyriske Hovedgud var *Assur*, i hvis Navn Landsnavnet gjenfindes. — Mærkelige Levninger af assyriske Aandskultur haves i det saakaldte *Assurbanipals Bibliothek*, en Samling af tynde, brændte Lertavler, som denne Konge opstillede i sit Palads, og som i Kileskrift indeholder Brudstykker af assyriske Sprogvidenskab, Sagnhistorie*), Historie o. a. — Kileskriften, der var fælles for Assyrerne, Babylonerne, Mederne og Perserne, bestaar af lutter kiledannede Tegn i forskjellige Stør-

*) bl. a. Sagnet om den store Vandflod.

relser, Stillinger og Grupperinger, og findes i Mængde paa Statuer og Tempelvægge (foruden i hin Samling). Denne Skrifs Tydning frembyder store Vanskeligheder, men skrider dog fremad.

Babylon, der i den assyriske Tid under idelige Oprør mod Ninive havde bevaret en Særstilling indenfor det store Monarki, blev ved Ninives Fald c. 606 hævet til Vestasiens Stormagt. Medens *Nabupalusur* endnu laa for Ninive, værgede Sønnen *Nabukuduriusur*, (*Nebukadnezar*) Landet mod Ægypternes Konge *Nekao* og slog ham tilsidst ved *Karkemisch* 605.

De Befæstnings- og Forskjønnelsesarbejder i Babylon, som allerede tidligere var paabegyndte (Herodot omtaler en Dronning *Nitokris*), bleve i stor Stil fuldendte af *Nabukuduriusur*, da han ved sin Faders Død 604 blev Konge. Han omgav det store Stadanlæg, hvis Omkreds angives til c. 12 danske Mil, med en overordentlig høj og tyk Mur i Firkant. Han ombyggede, som en Indskrift siger, *Bels ældgamle Taarn-tempel* (Babelstaarnet?). Det var en uhyre Teglstensbygning bestaaende af 8 ovenpaa hinanden satte Kuber, der aftog i Størrelse opefter; den nederste var c. 300 Kubikalen; heri sad Gudens Statue ved et Guldbord; i den øverste var Gudens Seng. Blandt Stadens andre Vidunderer mærkes de berømte „hængende Haver“, hvormed maaske menes terrasseformig anlagte Lunde og Haver. Tempers og Paladseres Vægge vare, om end med mindre Kunstsans end i Ninive, prydede med Reliefs og Malerier. Stadens Fabriker, især *Tæppevæverierne*, vare berømte; den drev udbredt *Handel* t. Ex. med Fønikierne, og den *babyloniske Mønt, Maal og Vægt* havde almindelig Gyldighed ogsaa hos vestlige Nationer. — Babylons

Ruiner, bl. a. af Belstaarnet, sés nu i Nærheden af Byen Hilla; deres Undersøgelse begyndte kort efter Ninives.

De babyloniske Præster, der ligesom Kongerne kaldtes *Kaldæere* efter hin Erobrerstamme, uddannede *Stjernevidenskaben*, dyrkede Stjernerne som Guder og søgte i dem at læse Fremtiden. Blandt de andre, mandlige og kvindelige Guddomme, hvis Dyrkelse ofte var forbunden med Usædelighed, fremtræder især *Bel* (= den fønikiske Baal).

Under Nabukuduriusur falder Babylons Glandsperiode: *Jerusalem* blev tagen og dets Indbyggere førte til Eufrategnene c. 588; *Tyrus* blev efter 13 Aars Belejring tvungen til Underkastelse. Men da denne mægtige Fyrste var død c. 560, sank Rigets politiske Magt hurtigt; og 538, da *Nabunahid* var Konge med sin Søn *Belsarusur* (Bibelens Belzasar), blev Babylon indtaget af *Kyros* og blev en persisk Lydstat.

Skoleefterretninger,

meddelte af

C. G. Koefoed, Skolens Rektor.

I. Examina 1883.

a. Almindelig Forberedelsesexamen.

Denne Examen afholdtes dels skriftlig den 15de, 16de og 18de Juni, dels mundtlig den 7de—12te Juli og bestodes af 2 Disciple:

1. *Hans Kristian Gottberg Rømer*, Søn af H. Rømer, Proprietær i Clemensker Sogn, født sammesteds den 13de December 1866, optagen den 15de August 1878 i 2den Fællesklasse; Tysk og Fransk.

2. *Ove Jensen*, Søn af I. P. Jensen, Løjtnant og Hattemager i Rønne, født sammesteds den 3die November 1868, optagen den 15de August 1877 i 1ste Fællesklasse; Tysk og Fransk.

Examens Udfald findes anført S. 20.

Som Examenskommissær var Medlem af Undervisningsinspektionen, Professor *M. C. Gertz* tilstede og deltog i Censuren i Modersmaalet, Tysk og Historie. Desuden deltog følgende indbudne Herrer i Censuren: Apotheker *Bergmann*, Telegrafbestyrer *Carstens*, Pastor *Hasle*, Oberst *Johansen*, Translatør *Jørgensen*.

b. 4de Klasses Hovedexamen for studerende Disciple.

Denne Examen afholdtes dels skriftlig den 15de og 16de Juni, dels mundtlig den 7de—12te Juli og bestodes af følgende 5 Disciple:

1. *Hans Jensen Møller*, Søn af Hovedlodsejer i Bodilsker Sogn, N. H. Møller, født sammesteds den 22de Juni 1866, optagen den 16de August 1880 i 2den stud. Kl.; sproglig-historisk.

2. *Hans Severin Christensen*, Søn af H. O. I.

Almindelig Forberedelsesexamen.

	Modersmaalet, skriftlig, dobbel	Modersmaalet, mundtlig, dobbel	Engelsk, dobbel	Tysk	Fransk	Historie	Geografi	Praktisk Regning	Arithmetik	Geometri	Naturhistorie	Naturalære	Orden med skriftlige Arbejder	Points
Rømer	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg+	ug	mg+	mg+	ug÷	mg÷	mg	115 ¹ / ₃
Jensen	g+	mg+	mg÷	g	g+	g+	mg÷	g	mg÷	g+	g+	mg	mg+	98 ¹ / ₃

4de studerende Klassen Hovedexamen.

	Modersmaalet	Tysk	Fransk	Historie	Geografi	Arithmetik	Geometri	Naturhistorie	Latin, dobbel	Gresk	Naturalære	Points
Møller	mg+	ug	ug÷	ug÷	mg+	mg+	mg	ug	ug÷	mg+	—	83
Christensen	mg	mg+	mg+	mg÷	ug÷	g	mg÷	mg	g+	mg÷	—	71 ² / ₃
Støckel	mg÷	mg÷	mg÷	mg+	mg+	mg	mg÷	mg÷	g+	mg÷	—	71
Larsen	g÷	g	g	g	mg÷	mg+	mg+	g+	g÷	—	mg÷	59
Grønbech	mg÷	mg÷	mg	mg	mg+	g	g÷	g÷	g+	g÷	—	61 ¹ / ₃

Christensen, Kjøbmand i Rønne, født sammesteds den 19de Marts 1867, optagen den 15de August 1877 i 1ste Fællesklasse; sproglig-historisk.

3. *Johan Ferdinand Vilhelm Valdemar Støckel*, Søn af G. K. C. Støckel, Fotograf i Rønne, født sammesteds den 26de Maj 1867, optagen den 15de August 1876 i 1ste Fællesklasse; sproglig-historisk.

4. *Harry Martin Larsen*, Søn af M. Larsen, Kjøbmand i Allinge, født sammesteds den 6te Februar 1867, optagen den 15de August 1877 i 2den Fællesklasse; math.-naturv.

5. *Hans Egede Grønbech*, Søn af G. L. B. Grønbech, entl. Kapitajn i Knudsker Sogn, født i Østermarie Sogn den 20de December 1866, optagen den 15de August 1877 i 2den Fællesklasse; sproglig-hist.

Examens Udfald findes anført S. 20.

I Censuren deltog foruden Professor *Gertz* (Tysk, Historie, Latin, Græsk) ogsaa de ovennævnte Herrer.

c. Skolens Hovedexamen

afholdtes dels skriftlig i Dagene den 15de, 16de, 18de Juni og den 3dje Juli og mundtlig den 4de—12te Juli. Foruden førnævnte Herrer viste følgende Skolen den Velvilje at deltage i Censuren: Lærer *Asmussen*, Skoleinspektør *Hjorth*, Klokker *J. Kofod*, Lærer *O. Kofod*, Landinspektør *Kofoed*, Borgmester *Olivarius*, Herredsfoged *Petersen* og Værkfører *Wichmann*.

Opgaverne ved Almindelig Forberedelsesexamen og 4de studerende Klasses Hovedexamen vare følgende:

1. Modersmaalet:

Nordmændenes vigtigste Næringsveje. (Alle Examinander.)

2. Engelsk Version:

Every body knows that the first steamboat was built in America by Robert Fulton at the beginning of the nineteenth century. This

event exercised a vast influence on the future development of the American nation. It was of the first importance to the people of the inland states that their great rivers should be enlivened with rapid and regular navigation. This without the application of steam, was impossible; and this Fulton successfully accomplished. Indeed, the steamboat was the harbinger of a new era in civilization. Fulton was an Irishman by descent and Pennsylvanian by birth. His education was meagre and imperfect. In his boyhood he became a painter at Philadelphia. His friends sent him to London to receive instruction from a renowned painter; but his tastes led him to the useful rather than to the fine arts. From London he went to Paris, and there he conceived the project of applying steam to the purposes of navigation. Returning to New York, he began the construction of a steamboat. When the ungainly craft was completed, Fulton invited his friends to go on board and enjoy a trip to Albany. It was the 2d of September, 1807. The incredulous crowds stood staring on the shore. The word was given, and the boat did not move. Fulton went below. Again the word was given, and this time the boat moved. On the next day the happy company reached Albany. For many years this rude steamer, called the „Clermont“, plied the Hudson. The old methods of river navigation were revolutionized.

harbinger Forløber. — ungainly klodset. — craft Fartøj. — trip Udfugt. — ply fare paa. (For Realeleverne.)

3. Latinsk Stil:

Efter Persernes Konge Cyrus fulgte Cambyses, der føjede Ægypten til Faderens Rige. Men denne Konge var en Mand af voldsom Karakter, og vred over Ægypternes Religion befalede han, at alle deres Templer skulde ødelægges. Da han sendte en Hær for ogsaa at erobre Ammons berømte Tempel, gik den til Grunde paa Vejen. Derefter saa han i Drømme, at hans Broder Smerdes vilde blive Konge, og af Frygt for, at denne skulde berøve ham Riget, tog han ikke i Betænkning at befale, at Broderen skulde dræbes. Han udvalgte en af sine Venner, en Mager, der hed Gomates, til at udføre denne Forbrydelse. Imidlertid døde han selv pludselig. Saasnart Mageren havde modtaget Budskabet om Kongens Død, dræbte han hemmelig Smerdes og gjorde i Stedet for ham sin Broder Orapasta til Konge, idet han sagde, at denne var Smerdes. Men da Otanes, en af de fornemste Persere, formodede, at Smerdes var dræbt, spurgte han sin Datter, der var en af de kongelige Hustruer, om Kongen var Cyrus's Søn. Hun bestyrkede hans Mistanke, og han overtalte derefter sex andre fornemme Persere til at dræbe den falske Smerdes.

føjer adjicio. — Karakter udtrykkes ved mores. — Religion superstitiones. — Vej iter. — i Drømme per quietem. — Smerdes

Gen. is. — Mager magus. — Gomates Gen. æ. — udføre peragere. — formoder suspicor. — Hustru pellex. (For de studerende Elever.)

4. Geometri:

1. Find Forholdet imellem Arealerne af de to Dele, hvori en Trekant deles ved en Linie parallel med Grundlinien, naar Højden derved er delt saaledes, at det øverste Stykke forholder sig til det nederste som p til q. Ex. p. = 2, q = 1.

2. Tre Punkter A, B og C ere givne; man skal finde et fjerde D saaledes beliggende, at $\angle ADB$ og $\angle BDC$ ere lig givne paa Papiret tegnede Vinkler.

3. Naar i en retvinklet Trekant en Vinkel er 30° , er den modstaaende Side lig Halvdelen af Hypotenusen. Bevis det. Anvend det dernæst til at beregne, hvor stort det Areal er, som en Ko har at græsse paa, naar den er tøjret 12 Alen fra et Dige, som gaar i en ret Linie, i et Tøjr, der er 24 Alen langt. (Alle Examinander).

5. Arithmetik:

1. I et Assuranceselskab er der i et Aar forsikret imod Ildsvaade Værdier til 15365200 Kroner imod en Præmie af $\frac{5}{8}$ pro Mille, det vil sige saaledes, at Selskabet faar $\frac{5}{8}$ Kr. for hver 1000 Kr. forsikret Værdi. Næste Aar nedsættes Præmien til $\frac{1}{2}$ pro Mille; til hvilket Beløb skulle da de forsikrede Værdier stige, for at Selskabet skal faa 1000 Kr. mere i Præmie?

2. Find x og y af Ligningerne

$$\begin{aligned}x + y &= 35, \\ \sqrt{x} - \sqrt{y} &= \sqrt{7}.\end{aligned}$$

3. Hvad er Grundtallet i det Logarithmesystem, i hvilket Logarithmen til 0,2 er $\frac{\sqrt{2} - \sqrt{3}}{\sqrt{3} - \sqrt{2}}$? Hvad er Logarithmen til 0,0016 i det samme System? (For de studerende Elever).

6. Arithmetik:

1. Af Ligningerne

$$\begin{aligned}\frac{1}{x} + \frac{2}{y} - \frac{3}{z} &= a, \\ \frac{2}{x} - \frac{1}{y} + \frac{3}{z} &= b, \\ \frac{3}{x} + \frac{1}{y} - \frac{2}{z} &= c\end{aligned}$$

findes x, y og z.

2. Størrelsen

$$\begin{aligned}& \frac{1}{\sqrt{3} + \sqrt{2} + 1} - \frac{1}{\sqrt{3} + \sqrt{2} - 1} \\ & - \left(\frac{1}{\sqrt{3} - \sqrt{2} + 1} - \frac{1}{\sqrt{3} - \sqrt{2} - 1} \right)\end{aligned}$$

bringes paa sin simpleste Form.

3. Paa hvilken Sætning beror det, at en Roduddragning kan ske ved Logarithmer, og hvorledes bevises den?

Anvendes til at finde x af

$$\sqrt[x]{1,29155} = \frac{12,9155}{\sqrt{12,9155}}$$

(For Realeleverne).

7. Praktisk Regning:

1. En Kjøbmand, som til A i London skylder 750 Pund Sterling (£St.) til B. i Hamborg 11550 Reichsmark (R \mathcal{K}) og til C i Kjøbenhavn 15450 Kroner, kan ikke betale sin Gjæld og opgiver sit Bo som fallit. Han har en Varebeholdning af 5 $\frac{1}{2}$ Centner Kaffe, 11 Centner Sukker, 1200 Tønder Stenkul, 17000 Potter Stenolie og et Hus. Kaffen sælges for 140 Øre Pundet, Sukkeret for 39 Øre Pundet, Stenkullene for 5 Kr. 12 Øre Tønden, Stenolien for 17 $\frac{1}{2}$ Øre Potten og Huset for 15300 Kr. Hvormange pro Cent af hans Gjæld kan betales dermed? Hvormeget faa A, B og C henholdsvis i £St, R \mathcal{K} og Kr.?

1 £St. regnes for 18 Kr., 1 R \mathcal{K} for 90 Øre.

2. A brygger 560 Tønder Øl. 1 Tønde Byg koster 9,5464 Kr. og giver 1,1436 Tønde Malt, 1 Tønde Malt giver 3,6578 Tønder Øl. Omkostningerne ere 60 pro Cent af Indkjøbsprisen, og der tjenes 10 $\frac{1}{8}$ pro Cent. Hvad sælger han alt Øllet for?

Beregningen sker ved Logarithmer. (For Realeleverne).

II. Disciplene.

Ved Udgivelsen af forrige Aars Indbydelsesskrift var Disciplenes Antal 90. Af disse udmeldtes i Juni 1883 *H. A. C. Kofoed*, ved Examen i Juni og Juli dimitteredes 5 studerende Disciple og to Realister. I Løbet af Skoleaaret udmeldtes: *C. V. Balsløv, Aa. Henningsen, H. Colberg, J. O. D. Lütken, O. H. Espersen, O. Ølsted, J. E. B. Rømer, P. V. H. Carstens, H. A. Jørgensen, E. Clausen, C. T. Colberg, A. V. Sandorff*.

Ved Skoleaarets Begyndelse optoges 22 Disciple og ganske kort efter endnu 2. Skolen havde derefter sit højeste Discipeltal 104 og har nu ved Slutningen af April d. A. 94.

I nedenfor givne Fortegnelse betegnes de studerende Disciple ved et S efter Navnet, hvortil er føjet et m for dem, der have valgt den mathematisk-naturvidenskabelige Retning. Ved de ny optagne Disciple er Faderens Navn tilføjet i Parenthes; hvor dennes Opholdssted er Rønne, er det udeladt.

IV Kl. 1. J. H. Mortensen (S). 2. N. E. V. Lund (S). 3. J. P. Sommer (S). 4. F. Pihl. 5. F. A. Schejby. 6. J. N. Holm. 7. C. F. Michelsen. 8. A. O. M. Dam (S).

III Kl. 1. J. P. Kaas (S). 2. J. H. Kofod. 3. J. Preisz (S). 4. H. E. Mogensen. 5. Ha. B. Christiansen (S). 6. G. V. Støckel. 7. J. P. Ipsen. 8. He. B. Christiansen.

II Kl. 1. H. C. Lund. 2. P. E. Pedersen. 3. M. C. Engell. 4. O. H. K. Rømer. 5. J. P. Larsen. 6. H. A. Rasch. 7. J. H. Olivarius (S). 8. C. M. Elleby (S). 9. K. V. Bohn (S). 10. K. A. Kofod (S). 11. C. H. Johansen (S). 12. A. L. Koefoed (S). 12. A. L. Koefoed (S). 13. O. L. Holst. 14. P. M. V. Jensen. 15. J. C. Sommer. 16. G. E. Støckel. 17. H. A. Birch (S). 18. G. M. Juel. 19. A. Henningsen.

I Kl. 1. P. A. Larsen (S). (afdød Gaardejer i Aaker A. L.). 2. G. M. Larsen. 3. K. K. E. Pihl. 4. R. B. Christiansen (S). 5. A. G. Lassen. 6. J. Espersen. 7. H. A. Wulffsen. 8. P. A. Byder. 9. T. Rømer. 10. C. B. F. Rømer. 11. H. A. Kofoed. 12. C. M. Smidt. 13. H. P. Hansen. 14. H. T. Westh. 15. H. F. Birch (S). 16. T. J. Rønne. 17. J. N. Jespersen.

II Fællesklasse. 1. O. P. Madsen. 2. T. B. Kofoed (Kjøbmand i Østerlarsker S. M. L. K.). 3. A. G. Ohlsson (afdød Handlende O. i Nymåla i Sverrig). 4. J. H. Koefoed. 5. C. F. Olivarius. 6. K. V. Jørgensen. 7. C. A. Mortensen. (Malermester M., Hasle). 8. H. K. Grønbech. 9. C. A. Byder. (Gaardejer P. A. B. i Knudsker Sogn). 10. N. R. Clausen. 11. J.

O. Sørensen. 12. K. Jespersen. 13. J. P. Koefoed. 14. A. D. Thorsen. 15. G. Ørsleff. 16. J. P. Clausen (Skibsfører C.). 17. L. P. Espersen. 18. P. Didriksen. 19. L. J. S. Asmussen.

I Fællesklasse: 1. P. C. Stibolt (Avlsbruger S.). 2. A. O. J. Bosin (Blikkenslager B.). 3. A. P. Holm (Skibsfører J. N. H.). 4. H. P. T. Hasle (residerende Kapellan H.). 5. H. N. Støckel. 6. A. Westh (Proprietær W. Nyker.). 7. W. Olivarius (Borgmester O.). 8. J. L. Didriksen (Bagermester D.). 9. A. M. Kofoed. 10. P. C. Hjorth (Terracottafabrikant L. A. H.). 11. E. Lütken (Amtsforvalter L.). 12. E. F. Bagger (Værtshusholder B. i Kjøbenhavn). 13. J. V. Harboe (Kjøbmand R. M. H.). 14. F. L. Espersen (Kjøbmand J. E.). 15. A. C. Munch (Proprietær M., Knudsker). 16. C. Espersen (Kjøbmand M. H. E.). 17. J. P. K. Petersen. 18. M. C. Andersen (Smedemester Th. H. A. i Kjøbenhavn). 19. A. V. Koefoed. 20. J. H. M. B. Sonne (afdød Gaardejer i Vestermarie H. L. E. S.). 21. C. L. Sjøberg. 22. M. G. Larsen (afdød Skibsfører P. L.). 23. J. A. Jespersen.

En Discipel, E. Clausen (Handelsagent C. i Kjøbenhavn) er atter udmeldt.

III. Lærerne.

Dels paa Grund af, at Adj. Andersen ikke godt kunde overtage mer end 21 ugentlige Timer, dels paa Grund af det oprettede Dimissionskursus tilstod Ministeriet i Skr. af 18de Maj 1883, at Hr. Aasteds Engagement som Timelærer indtil videre vedblev, ligeledes at nogle overskydende Timer i Religion og Engelsk besørgedes respektive af Hr. Pastor Hasle og Hr. Translatør Jørgensen. Endvidere tilstodes det ved Skr. af 16de Maj f. A., at Politibetjent Lundt antoges

Undervisningen har været saaledes fordelt mellem Lærerne:

Rektor <i>Jørgensen</i> , i Vakancen kst. Lærer <i>Brøndsted</i> , efter 15de April Rektor <i>Koefoed</i> : Latin i IIS., Græsk i IVS.	12 T.
Overlærer <i>Hoff</i> : Dansk i IIF., Latin i IVS., Tysk 32 —	
Adj. <i>Andersen</i> : Regning i IIF., Mathematik og Regning i I og III Kl., geometrisk Tegning i III Kl. og Tegning i II og I Kl.	21 —
Adj. <i>Selchau</i> : Græsk i IIIS., Fransk, Engelsk i IIR. og IVR.	26 —
Adj. <i>Ølgaard</i> : Dansk i IF. I, II, III og IV, Religion i IIF. og II, Historie i II, III og IVR. 30 —	
I Vakancen desuden Historie i IF. og IIF. (6) —	
Adj. <i>Tryde</i> : Geografi, Naturhistorie, Tegning i IF. og IIF., Regning i IF.	30 —
Kst. Lærer <i>Brøndsted</i> : Latin i IS. og IIIS., Historie i IF., IIF., I og IVS.	23 —
I Vakancen: Latin i IIS. og Græsk i IVS., medens Historie i IF. og IIF. udgik.	(28) —
Timelærer <i>Aasted</i> : Mathematik i II og IV, geom. Tegning i IVR., Naturlære i IIIR. og IVR., Skrivning	29 —
Pastor <i>Hasle</i> : Religion i IF., I, III, IV	8 —
Translatør <i>Jørgensen</i> : Engelsk i IR. og IIIR. .	7 —
Organist <i>Madsen</i> : Sang.	3 —
Gymnastiklærer <i>Haslund</i> og Politibetjent <i>Lundt</i> : Gymnastik	20 —
IIIS. Klasses ene Discipel af math.-naturv. Retning har i Naturlære, geom. Tegning og Regning været forenet med Klassens Realdisciple.	

Følgende Pensa ere i Aarets Løb gennemgaaede i de forskjellige Fag og Klasser:

Dansk.

I Fællesklasse. Wulfs danske Læsebog, 2den Del,

er benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og Analyse. Ordklasserne og Sætningsdelene. Følgende Digte lærte udenad: 9, 10, 24, 25, 26, 38 og 43. 3 Diktatstile om Ugen, skrevne paa Skolen.

II Fælleskl. Wulffs danske Læsebog, 2den Del, er benyttet til Oplæsning og Analyse. Dorphs danske Sproglære S. 1—37. To Stile om Ugen, skrevne paa Skolen, Diktat, Gjenfortælling eller Oversættelse fra Tysk.

I Kl. Sigurd Müllers Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse, hvorved der er lagt særlig Vægt paa at indøve Sætningslæren og Tegnsætningen. Hver Uge er der skrevet 1 Stil (Gjengivelse eller selvdannede Fortællinger om et opgivet Æmne af lettere Art). Følgende Digte i Læsebogen ere lærte udenad: Det døende Barn, Danmark, Danebrog, Holger Danskes Hilsen, Menneskets Engle, Luthers Minde, Vesle Hans.

II Kl. Wulffs Læsebog, 3die Del er i den sidste Halvdel af Skoleaaret af og til benyttet til Læsning og Indøvelse af Sproglæren. Arentzens og Thorsteinssons Haandbog i nordisk Mythologi er gennemgaaet og lært. En Stil ugentlig, dels Gjengivelse af bekjendt Stof, dels selvdannet Fortælling om et let Æmne. Øhlenschlägers „Aladdin“ er bleven oplæst.

III stud. og IV stud. Kl. Med Sigurd Müllers Haandbog som Grundlag er der givet en Oversigt over den danske Literaturs Historie fra Middelalderen indtil Oplysningens Tidsalder. Flere Digtværker ere oplæste af eller for Eleverne. 3 Stile om Maaneden, hvortil Opgaverne have været snart af friere Natur, snart støttende sig til et eller andet af Skolens Fag og snart hentede fra et læst Digtværk. Den græske Mythologi efter Dorphs Lærebog (Side 1—56) med Benyttelse af Billedværkerne i Blochs og Sechers Mythologi. Sophokles' Elektra er oplæst.

III Realkl. og IV Realkl. Der er skrevet en Stil om Ugen, dels Gjengivelse fra et læst Digtværk eller

af Fortællingen i et oplæst fortællende Digt, dels Fremstillinger, hentede fra, hvad der er læst i andre Skolefag, dels selvstændige Skildringer og Beskrivelser. En Time om Ugen er anvendt til Indøvelse af Sproglæren. Kjendskab til den danske Literatur gennem mundtlige Meddelelser om Digterne og Sigurd Müllers Haandbog, hvoraf der er læst fra Holbergs Tidsalder indtil den nyeste Tid, dog med adskillige Forbigaaelser. Den græske Mythologi efter Dorphs Lærebog med Benyttelse af Billedværker.

Til Realafgangsexamen opgives som læst: Holbergs „Jeppe paa Bjerget“ og „den politiske Kandestøber“, Øhlenschlägers „Hakon Jarl“, Grundtvig: 12te Bog af Saxo, Blicher: Hosekræmmeren og de 3 Helligaftener, Hejberg: Aprilsnarrene og Elverhøj, Hertz: Kong Renés Datter, Chr. Winther: „Henrik og Else“ og „Jacob og Lone“, Paludan-Müller: Abels Død, Ploug: Sangerens Hustru, Hostrup: Soldaterløjer.

Af de øvrige Digtere er læst Brudstykker i Sigurd Müllers Haandbog i Tiden fra Holberg indtil Hostrup incl.

Latin.

I stud. Kl. Forchhammers Læsebog (undtagen „Fabulæ“). De 11 første Kapitler af Cæsars Gallerkr. 1ste Bog. Formlæren (efter Madvig).

II stud. Kl. Cæsars Gallerkrig 2den, 3die Bog og de 16 første Kapitler af 4de Bog. Af Blochs Udvalg: Deukalion. 1 Stil om Ugen, mundtlig Stil efter Iversens Stiløvelser.

III stud. Kl. Cicero: Pro Sex. Roscio Amerino. Ovid: Metamorphoses i Blochs Udvalg, Phaëton V. 1—258, Syntax (efter Madv.); Kasus- og Formlæren repeterede. Lat. Stile (c. 40 Sider i andet Kursus af Iversens Stiløvelser.)

IV stud. Kl. Cicero, 3die og 4de katilinariske Tale; om Pompejus' Beskikkelse til Hærfører; for

Roscius fra Ameria, Kap. 1—6; Livius, 7de Bog; Ovids Forvandlinger, Blochs Udgave: Deukalion, Phaëthon, Europa og Pentheus. Deraf opgives til den mundtlige Prøve: Cicero, om Pompejus' Beskikkelse, for Roscius fra Ameria Kap. 1—6; Livius 7de Bog, Kap. 6—28 og Ovids Forvandlinger, Deukalion og Phaëthon. Madvigs Grammatik. 2 Hjemmestile om Ugen efter Iversens Stiløvelser.

Græsk.

III stud. Kl. Formlæren efter Berg; Bergs Forskole; Sammes „Udvalgte Stykker“ S. 58—70, 72—74.

IV stud. Kl. Bergs Udvalgte Stykker: S. 40—50, 54—68, 87—88. 9de Bog af Odysseen.

Tysk.

I Fælleskl. Kapers og Simonsens Læsebog for de første Begyndere S. 1—50. Efter Iversens Grammatik Bøjningen af Artiklerne, Substantiver, Hjælpeverber, regelmæssige Verber, samt Præpositionernes Styrelse.

II Fælleskl. Simonsens Læsebog for de lavere Klasser og Mellemlasserne, 3die Udg. S. 1—51. Efter samme Grammatik hele Formlæren m. Undt. af Kapitelnerne om Substantivernes Kjøen og de sammensatte Verber.

I Kl. Samme Læsebog S. 57—92. Efter samme Grammatik hele Formlæren. Realisterne ugentlig en mundtlig Stil efter Ankjærs elementære Stiløvelser og af og til tillige tysk Diktat.

II Kl. Samme Læsebog S. 128—174. Efter samme Grammatik hele Formlæren og det væsentligste af Kasuslæren. Realisterne mundtlig Stil ligesom i I Kl.

III Kl. Møllers og Nyborgs Læsebog for de øverste Klasser S. 1—75. Af hver Discipel er maanedlig opgivet som hjemmelæst omtrent 50 Sider af en lettere Forfatter. Hele Iversens Grammatik. Realisterne

ugentlig en mundtlig Stil efter Ankjærs eller Mohrs og Outzens Stiløvelser, jævnlig desuden Diktatstil.

IV Kl. Møllers og Nyborgs Læsebog S. 148—212; Realisterne tillige repeteret S. 1—75. Til den mundtlige Prøve opgives af Realisterne S. 7—75 og S. 148—187. Iversens Grammatik. Realisterne i Skoleaarets første Halvdel mundtlig Stil efter Mohrs og Outzens Stiløvelser.

Fransk.

II Fælleskl. Pio, Lærebog for Begyndere, forfra til Stykke 60. De regelmæssige Bøjningsmønstre ere indøvede.

I Kl. Samme Bog S. 37—77, 92—102. De uregelmæssige Verber ere indøvede.

II Kl. Sick, Læsebog f. Melleml. til S. 71. Formlæren efter Pio; mundtlige Øvelser i Oversættelse fra Dansk til Fransk efter Arlauds Stiløvelser.

III Kl. Samme Bog S. 74—130, 167—175. I øvrigt som foregaaende Klasse.

IV Kl. Châteaubriand, Atala; Mad. de Girardin, La joie fait peur. Stil ugentlig efter Arlauds Stiløvelser; Pios Grammatik, Formlæren og af Syntaxen Brugen af de og à. Som Hjemmelæsning Châteaubriand's René og Le dernier Abencerrage i maanedlige Portioner.

Engelsk.

I Realkl. Listovs Ledetraad 1ste Afdl., samt af 2den Afdeling S. 1—29. Nogle Stile ere skrevne efter de blandede Øvelser i Listovs Ledetraad 1ste Afdeling.

II Realkl. Listovs Ledetraad 2den Afd. S. 13—ud; Sammes Læsebog 1ste Afd. forfra til S. 42; Sammes Stiløvelser 1ste Afd. til S. 47. Formlæren efter Løkkes kortf. Grammatik.

III Realkl. Jakob Løkkes Læsebog for Melleml. klasserne S. 80—175. A. Boysens engelske Digte S.

1—30. Jakob Løkkes kortf. Grammatik. En Stil ugentlig efter Listovs Stiløvelser 2den Afdeling.

IV Realkl. Dickens, A. Child's History of England S. 1—14; 30—88, 103—136. Løkke, Læsebog f. Melleml. S. 171—190, 195—209, 213—240. Boysen, engelske Digte S. 20—ud. Det samme opgives til Examen, dog af Dickens kun S. 30—88. Løkkes kortfattede Grammatik. En Stil ugentlig; i de sidste Maaneder Version paa Skolen. Som Hjemmelæsning har der maanedlig været foresat 15 Sider i ovennævnte Bog af Dickens.

Religion.

I Fælleskl. Det gamle Testamente efter Christen Møllers Lærebog i Bibelhistorie. De 10 Bud og 1ste Trosartikel med Luthers Forklaring og et Udvalg af Skriftsteder. Af Salmer er læst Nr. 3, 19, 39, 70, 74, 81, 126, 127, 141, 267, 310, 352, 433, 632.

II Fælleskl. Det ny Testamente efter Christen Møllers Lærebog i Bibelhistorie. De 10 Bud, 1ste og 2den Trosartikel med Forklaringer og et Udvalg af Skriftsteder. Følgende Salmer: 10, 50, 66, 67, 77, 151, 167, 176, 205, 222, 247, 270, 602, 766.

I Kl. Det gamle Testamente efter Assens' Mindre Lærebog i den bibelske Historie indtil Hjemkomsten fra Babylon. Balslevs Katekismusforklaring indtil 2den Trosartikel. Af Salmer er læst Nr. 11, 36, 202, 434, 476, 501, 777.

II Kl. Assens Mindre Bibelhistorie fra Jøderne under Persernes Herredømme indtil Jesu 3dje Ophold i Jerusalem paa Løvsalsfesten, med Undtagelse af Jesu Bjærgprædiken. Balslevs Lærebog fra den 2den Trosartikel til Alterens Sacrament. De 10 første Kapitler af Matthæi Evangelium ere læste og gennemgaaede.

III Kl. Af Assens' Mindre Lærebog i den bibelske Historie er læst det ny Testamente og sidste Afsnit

af det gamle Testamente. Hele Balslevs Katekismus- forklaring er gennemgaaet.

IV Kl. Apostlenes Gjæringer og flere af Brevene er gennemgaaede; enkelte Vers af de gennemgaaede Kapitler er lærte udenad.

Historie.

I Fælleskl. Nordens Historie i Middelalderen, efter Blochs Lærebog I. Ved Undervisningen er jævnlig brugt Fremvisning af Billeder, og Fortællinger ere knyttede til disse.

II Fælleskl. Nordens Historie i den nyere Tid, efter Blochs Lærebog II. Samme Bemærkning som ved forr. Klasse.

I Kl. Oldtidens Historie (Bloch, med en Del Tilføjelser).

II Kl. Blochs Lærebog for Realskoler: Middelalderen og Nordens Historie indtil Valdemar Atterdags Død.

III Kl. Samme Bog: Hele Nordens Historie. Desuden: Verdenshistorien fra Korstogene til Ludvig den 14de.

IV Realkl. Samme Bog: Fra Revolutionen til Slutningen. Repeteret det hele Pensum.

IV stud. Kl. Samme Bog: Fra Revolutionen i Frankrig til Slutningen (med Overspringelse af Nordens Historie). — Thrige: Oldtidens Historie: Forfra til de puniske Krige (Ægyptens, Assyriens og Babyloniens Historie efter Lærerens Meddelelse).

Geografi.

I Fælleskl. Efter Granzows mindre Lærebog i Geografi. Europa: Indledning, Nordeuropa, Østeuropa, Sydeuropa (Side 40—99).

II Fælleskl. Efter samme Bog: Sydeuropa, Vesteuropa og Mellemeuropa (Side 81—144.)

I Kl. Efter Granzows Geografi Nr. 2. Europa: Indledning, Nordeuropa, Østeuropa og af Sydeuropa: den græske Halvøe og Italien (Side 46—111).

II Kl. Efter Granzows Lærebog: Sydeuropa, Vesteuropa og Mellemeuropa til Kejserdømmet Tyskland (Side 140—202).

III Kl. Efter Erslevs Geografi Nr. 2: Afrika, Amerika og Australien, endvidere forfra til Mellemeuropa (Side 214—51 og 1—77).

IV Kl. Det hele Pensum efter Erslevs Bøger.

Mathematik og geometrisk Tegning.

I Kl. Julius Petersens Arithmetik I: S. 1—42. Beskrivelse af Rumstørrelser som Indledning til Geometrien. Jul. Petersens Geometri: S. 1—15. Opgaver paa Skolen og hjemme.

II Kl. Julius Petersens Arithmetik: S. 42—77. Sammes Geometri: S. 18—39. Skriftlige Opgaver hjemme.

III Kl. Samme Lærebøger. Arithmetik I: S. 70—100. II: S. 1—44. Geometri: S. 39—64. Ugentlig skriftlige Hjemmearbejder. Geometrisk Tegning: Konstruktioner efter Krogh-Jensens Opgavesamling.

IV Kl. Samme Lærebøger. Arithmetik II: S. 44—72. Geometri: S. 64—ud. Repeteret det hele Pensum. En Mængde Opgaver ere løste paa Skolen og i Hjemmet. Geometrisk Tegning: Konstruktioner efter Krogh-Jensens Opgavesamling.

Regning.

I Fælleskl. Hansens Regnebog, 1ste Del er benyttet af alle Disciple. Enkelte Disciple ere begyndte paa 2den Del. Hovedregning. Tabellerne.

II Fælleskl. De 4 Regningsarter med Brøk efter Hansens Regnebog, 2den Del.

I Kl. Fortsatte Øvelser i de 4 Regningsarter med

Brøk, Decimalbrøk og Gjennemsnitsregning efter Hansens Regnebogs 2den og 3die Del.

II Kl. Hansens Regnebog III. Gjennemgaaet Procentregning. Omvendt og sammensat Forhold, Delingsregning og Ligninger af første Grad som Anvendelse af det lærte i Mathematik. Skriftlige Hjemmeopgaver.

III Kl. Opgaver paa Skolen og hjemme efter Hansens Regnebogs 3die og 4de Del. Ligninger af 1ste og 2den Grad efter Julius Petersens Arithmetik.

IV Kl. En Del praktiske Regneopgaver ere løste paa Skolen og i Hjemmet som Anvendelse af det lærte i Mathematik.

Naturhistorie.

I Fælleskl. Efter Feddersens Naturens Bog: Pattedyr og Fugle (Side 1—77).

II Fælleskl. Efter samme Bog: fra Krybdyrene til Bogens Slutning (Side 77—142).

I Kl. Efter Lützens Begyndelsesgrunde: Mennesket og Pattedyrene (Side 1—71). Efter Strøms Begyndelsesgrundene af Plantelæren: Indledningen (Side 1—17.)

II Kl. Efter Lützens Begyndelsesgrunde: Fugle, Krybdyr og Padder (Side 71—144). Efter Strøms Lærebog repet. Indledningen. Plantebestemmelser efter Rostrups danske Flora.

III Kl. Efter Lützens Begyndelsesgrunde: Leddyrene (Side 173—236). Efter Strøms Lærebog repet. Indledningen og gennemgaaet en Del af Systemet. Plantebestemmelser efter Rostrup.

IV Kl. Det hele Pensum efter Strøms og Lützens Lærebøger.

Naturlære.

III Kl. Karl Schmidts Fysik, Side 1—43. Side 150—204.

IV Kl. Samme Bog. Læst: S. 44—149. S. 205—236. Repeteret det hele Pensum.

I Skrivning, Tegning, Sang og Gymnastik er Undervisningen bleven fremmet som sædvanlig.

V. Dimissionskursuset.

I dette deltog de 4 Disciple, som i 1883 underkastede sig *IV Kl.* Hovedexamen i sproglig-historisk Retning, nemlig 1. *H. J. Møller*, 2. *H. S. Christensen*, 3. *J. F. V. V. Støckel*, 4. *H. E. Grønbech*. Undervisningen har været saaledes fordelt:

Rektor *Jørgensen*, i Vakancen Adj. *Selchau*, efter

15de April Rektor <i>Koefoed</i> : Græsk	6 T.
Adj. <i>Selchau</i> : Latin, Fransk, Engelsk, Oldnordisk	10 —
Adj. <i>Øllgaard</i> : Dansk, Religion	3 —
Kst. Lærer <i>Brøndsted</i> : Latin, Religion	8 —
Timelærer <i>Aasted</i> : Matematik, Naturlære	3 —
Gymnastiklærer <i>Haslund</i> : Gymnastik	4 —
Sang med Skolens Disciple	2 —

De lærte Pensa ere:

Dansk.

Den danske Literaturs Historie er gennemgaaet gennem mundtlige Foredrag med Benyttelse af Sigurd Müllers Haandbog og Winkel-Horns Literaturhistorie fra Middelalderen indtil Holberg. Der er dvælet udførligt ved Kæmpevisernes Historie, Betydning og Indhold. 2 Stile om Maaneden.

Oldnordisk.

Det vigtigste af Formlæren efter Wimmers Gram. Sammes Læsebog S. 37—73.

Latin.

Prosa: Cicero: Cato Major, Tusc. Disputt. I, Livius XXXIII. Poesi: Virg. Æneide, 1ste og 2den Bog. Hor. Od. 1ste og 2den Bog samt de 4 første Sange af 3die Bog som Erstatning for enkelte oversprungne. Lat. (og græsk) Literaturhistorie (efter Tregder, men kun Hovedpunkterne.) Antikviteter, det vigtigste efter Bojesen. Version ugentlig efter Cæsars Gallerkrig og senere efter Henrichsens Samling.

Græsk.

Berg: Fortællinger af Herodots Historie S. 46—75: 88—93. Xenoph. Memorab. lib. I. Platos Apologi. 1ste og 2den Bog af Odysseen.

Fransk.

Jung, Læsebog for øverste Klasser, til S. 113. Corneille, Le Cid. Molière, Scapin. Grammatik efter Pio. To Stile ugentlig efter Giedes Samling. Hjemmelæsning efter forskellige Bøger.

Engelsk.

Listov, English Reader til S. 57. De tilsvarende danske Stykker nedskrevne. Løkke, Kortf. Gram., Formlære.

Religion.

De 3 første Aarhundreder af den christne Kirkes Historie. I den sidste Del af Skoleaaret er der givet en Udvikling af flere Punkter i den christelige Ethik.

Historie.

1) Fra de puniske Kriges Begyndelse til Oldtidens Slutning (Thrige). 2) Middelalderens og den nyere Tids Historie til den franske Revolution (Blochs Lærebog for Realskoler men med adskillige Tilføjelser). 3) Nordens Historie forfra til efter Unionstiden (Thrige).

Mathematik og Naturlære.

Jørgensen: Brudstykker af Stereometri og Trigonometri som Indledning til Astronomien. Nogle Opgaver ere løste i Timen. Schmidts Fysik, S. 1--145. S. 198--232.

VI. Videnskabelige Samlinger.

1. Skolebibliotheket.

Tegnet * tilkjendegiver, at Bogen er sendt fra Ministeriet, + betyder Gave fra andre. Trykkestedet er udeladt, naar det er Kjøbenhavn, Aarstallet, naar det er 1883.

Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie. 2--3--4.

**Aarsberetninger* fra det kgl. Gehejmearkiv. VI, 7 Kbh. VII, Slutningshefte.

Amsinck, J.: Lærebog i Gymnastik for Skoler og nogle Læreanstalter i Danmark. 2 Exp.

Annalen der Physik und Chemie. Neue Folge. Herausgegeben v. G. Weidemann.

Bergsø: Fra Mark og Skov. Billeder af Insekternes Liv, 21--22.

**Berlème-Nix.*: Om Diphteritis i Svælget og dens Behandling med skarp Ske. 1882.

**Birket-Smith, S.*: Om Kjøbenhavns Universitets Bibliothek før 1728. Festskrift. 1882.

**Birket-Smith, S.*: Studier paa det gamle danske Skuespils Omraade.

Birket-Smith, S.: Til Belysning af litterære Personer og Forhold i Slutningen af det 18de og Begyndelsen af det 19de Aarhundrede. En Samling Breve. 1884.

**Bjerrum, J.*: Undersøgelser om formsands og lyssands i forskellige øjensygdomme. 1882.

**Bondesen, J.*: Om den antiseptiske Behandling af komplicerede Frakturer og dens Indflydelse paa disse Læssioners Forløb og Prognose.

+*Borchsenius, O.* og *Winkel-Horn*: Hovedværker i den danske Litteratur. I.

- Both, L.*: Kjøbenhavns Historie, Opkomst og Udvikling. 1884.
- Both, L.*: Kongeriget Danmark, en historisk-topografisk Beskrivelse. 2den Udg. 14. 15. 16. 17.
- Brandes, G.*: Danske Digtere. 1877.
- **Bruun, C.*: Aarsberetninger og Meddelelser fra det store kgl. Bibliotek. III, 8.
- Christian VIII's Dagbog*, Dagbog fra Regenttiden i Norge. Udg. af A. Ahnfelt ved C. Brøndsted.
- Daa og Drolsum*: Illustreret Verdenshistorie. Efter den svenske af G. Wallis redigerede Originaludgave. I - IV. Kristiania 1877—80.
- Danmarks Statistik*. Statistiske Meddelelser. 3die Række. IV, 1882.
— — Statistisk Tabelværk, 4de Række. C. 3. A. 2. D. 5. 1882, B. 3.
- Demosthenes*: Neue philippische Reden ür den Schulgebrauch erklärt v. G. Rehdauz. I. 6te Aufl. besorgt von F. Blass. Leipzig. 1881.
- Demosthenes*: Olynthische Reden und Rede über den Frieden. Übers. v. F. Jacobi. Neu herausgeg. v. M. Obereyher. Leipzig 1877.
- Deichmann-Branth*: Naturlære og lidt Chemi. Til Brug ved Undervisning. 4de Udg.
- +*Ewald, C.*: Lærebog i Verdenshistorien. III.
- **Erklæring* om en Revision af Middelskolerne og Gymnasierne med Anhang om Religionsundervisningen i Gymnasierne. Christiania. 1882.
- Falbe-Hansen og Scharling, W.*: Danmarks Statistik. 21. 22. 23. 24.
- Fra alle Lande*, udg. af L. Zinck. 3—12.
- Gigar, E.*: Grev B. de Rebolledo, spansk Gesandt i Kbh. 1648—59. Disp.
- Godet, F.*: Pauli Brev til Romerne, fortolket. Overs. af M. T. Becher. I—II.
- **Goos, C.*: Aarog for Kjøbenhavns Universitet 1880—81. 2 Exp.
— — — — — 1881—82 2 Exp.
— Aarb. f. Kbhvns. Universitet 1864—71. I, 3—4. 1879—80.
— — — — — II, 1.
- **Gram, C.*: Undersøgelser over de røde Blodlegemers Størrelse hos Mennesket. Et Bidrag til Blodets normale og pathologiske Anatomi. Disp.
- Grimm, J. og Grimm, W.*: Deutsches Wörterbuch. IV B. 1 Abth. II H. VI B. 11. VII, 4.
- **Grünfeld, F.*: Om hernie foraminis ovalis. Disp.
- Gyllembourg-Ehrensward, T. C.*: Samlede Skrifter. 1—5. 1883

- **Hansen, A.*: Addison som litterær Kritiker. Disp.
Hansen, P.: Illustreret dansk Litteraturhistorie. 1—4.
 **Horten, H. v.*: Bidrag til Bedømmelsen af antiseptisk Osteotomi. Disp.
Heiberg, P. A. C.: Kritisk Oversigt over de danske Diatomeer.
 1863.
Heiberg, P. A.: Breve, udg. af J. L. Højberg.
Hermes: Zeitschrift für klassische Philologi, herausgeb. v. G. Kaibel
 u. C. Robert XVIII, 2—4. XIX, 1.
Herder, J. G.: Der Cid, nach spanischen Romanzen besungen. Berlin
 1875.
 **Hoffory, J.*: Oldnordiske Konsonantstudier. Disp.
 **Holm, E.*: Om det Syn paa Kongemagt, Folk og borgerlig Frihed,
 der udviklede sig i den dansk-norske Stat i Midten af det 18de
 Aarh. 4. Indbydelsesskrift fra Universitetet.
 **Holmer, A.*: Om ulcus corneæ serpens. Disp.
 **Johnstrup, F.*: Om de geologiske Forhold i den nordlige Del af
 Vendsyssel. Indbyd. fra Kbhvn. Universitet 1882.
Kålund, K.: Flotsdæla hin meiri eller den længere Droplangarsona-
 saga efter håndskrifterne, udg.
Kalidasa: Skybudet, en indisk Elegi, metrisk oversat fra Sanskrit
 af P. Marcussen. 1882.
 **Kinch, C. F.*: Quæstiones Curtianæ criticæ, Disp.
Kirkehistoriske Samlinger, tredje Række. IV, 3.
Klaussen, V.: Større Udtog af Danmarkshistorien. Tillige med et
 Omrids af Norges og Sverrigs Historie. 3die Udg.
Koch, L.: Den danske Kirkes Historie 1817—1854,
 + *Kobberstykker* til Flora Danica' 51. H. Fol.
Larsson, L.: Äldsta delen af Cod. 1812 4to gm. Kgl. samling paa
 kgl. biblioteket i Kbhvn. I diplomatisk aftryk, utg.
 **Liisberg, J.*: Studier over nogle physiske Cavernesympotomer. Disp.
 **Linde, A. C. P.* og *Asmussen, A. F.*: Meddelelser om de
 lærde Skoler o. s. v. 1857—78. Slutningshæfte. 3 Exp.
Linde, A. C. P.: Meddelelser ang. de lærde Skoler o. s. v. 1879
 —81. 3 Exp.
Løffler, J. B.: Udsigt over Danmarks Kirkebygninger fra den tid-
 ligere Middelalder (den romanske Periode.) 4.
Magazine, geological, by H. Woodward X, 3—12.
Martensen, H.: Af mit Levnet. 2—3.
Ministerialtidende for Kongeriget Danmark.

- + *Müller, S.*: Læsebog til Brug for de højere Klasser af private Undervisningsanstalter, Dreng- og Pigeskoler, samt Mellemlklasserne af Latin- og Realskoler.
- + *Müller, S.*: Grundtræk af den nordiske Mythologi. Efter N. M. Petersen. Til Skolebrug.
- * *Mygind, H.*: Om Jodoforens Anvendelse til Saarbehandling. Disp.
- Mynster, C. L. N.*: Har S. Kierkegaard fremstillet de christelige Idealer — er dette Sandhed? Udg. af J. Paulli, 1884.
- Palsson, P.*: Kroka-Refs Saga og Kroka-Refs Rimur efter håndskrifterne, udg.
- Petermann, A.*: Mittheilungen o. s. v. Herausgegeben von E. Brehm. 1883. 4—12. 1884, 1—5. Gotha.
- Ploug, C.*: Nye Digte (1869—83).
- Pontoppidan, K.*: Den kroniske Morfinisme. Disp.
- Revue des deux mondes* 3ieme Per. LV, LVI, LVII, LVIII, LIX.
- * *Rønning, F.*: Beovulfskvadet, en litterærhistorisk Undersøgelse. Disp.
- Rørdam, H. F.*: Danske Kirkelove. 3.
- * *Samling* af Love og Anordninger. 1875—80. 5. 1879.
- Sick, C.*: Fransk-dansk-norsk Ordbog.
- * *Skibsted, H. V.*: Love og Expeditioner Skolevæsnet vedkommende i 1882.
- Sofokles's* Elektra. Paa Dansk ved F. Siersted. 1884.
- Sundby, T.* og *Barüel, E.*: Dansk-norsk-fransk Ordbog. 10. 11. 12. 13.
- * *Sørensen, S.*: Om Mahabaratas Stilling i den engelske Literatur. Disp.
- Thorsøe, A.*: Kong Frederik den 7des Regering. 10—14.
- Tidsskrift*, geografisk, redigeret af Erslev. VII. 1—4.
- for udenlandsk theologisk Litteratur. Udg. af L. Gude. 1—4.
- for populære Fremstillinger af Naturvidenskab. Udg. af O. F. Lütken og E. Warming. 2—6.
- nationalekonomisk. Udg. af W. Scharling og A. Petersen-Studnitz. 2—6, 1884, 1.
- historisk. Femte Række. Redigeret af C. F. Bricka. IV. 1—2.
- botanisk. Redig. af Kjærskov. XIII, 3—4. Tillægshæfte 3.
- naturhistorisk, udg. af J. C. Schiødte. Tredie Række. XIII, 3.

- Tidsskrift* for Physik og Chemi, udg. af A. Thomsen. Anden Række. IV, 2—12. V, 1.
- for Mathematik. Udg. af J. P. Gram og H. G. Zeuthen. Femte Række. I, 1—6.
- nordisk, for Filologi. Ny Række. VI, 2. 1883. VI, 3. 1884.
- Tilskuercn*, Maanedsskrift for Litteratur o. s. v. Udg. af N. Neergaard. 1, 2, 3. 1834.
- Vor Ungdom*, Tidsskrift for Opdragelse og Undervisning. 1—6.
- + *Weber, T.*: Litterary historical notes.
- + *Weber, T.*: En Samling almindelige tyske Ord til Udenadslæren.
- * *Wichmann, J. W.*: Anatomiske Studier over Hjærtefejl o. s. v. Disp.
- Winkel-Horn, F.*: N. F. S. Grundtvigs Liv og Gjærning. Et biografisk Forsøg.
- Wochenschrift* für Astronomie, Meteorologie und Geographie.
- Xenophons* Erindringer om Sokrates, udg. af C. Thomsen. 1867.
- Zeller, E.*: Die Philosophie der Griechen. Leipzig 1876.
- Fremdeles modtaget dels fra Ministeriet, dels fra selve Skolerne 40 danske Programmer, 42 svenske do. og 17 norske do.

2. Den naturhistoriske Samling

har i Aarets Løb modtaget følgende Gaver:

Fra Th. B. Kofoed (2den Flkl.) en Kamelhale, Tænder af en Haj og en Fiskehale af en grønlandsk Fisk.

Fra A. Thorsen (2den Flkl.) nogle smaa Fiske fra det aabne Hav.

Fra P. Didriksen (2den Flkl.) en Skade og en Strudsfjer.

Fra Chr. Schmidt (1ste Kl.) 2 Ørreder og en Aalekvabbe.

Fra Caj Johansen (2den Kl.) og Herm. Christiansen en Stenbider.

Fra H. Christiansen en Hvidling, nogle Skaller, en Spidsmus.

Hr. Capt. Bohn har fra Grønland medbragt nogle Søstjerner.

Tidligere Discp. H. Hjorth har ligesom tidligere Aar skjænket Skolen en Del Fugle.

3. Samlingen af Oldsager

er i Aarets Løb bleven forøget med:

En Smalmejsel foræret af Joh. Sonne (1ste Flkl.)
En raat tilhuggen Flintkile, funden ved Rø Plantage.
Endvidere er der fra Hr. stud. polyt. Müller i Kjøbenhavn bleven sendt 2 Stenkiler, begge fundne i Skaane.

4. Den mineralogiske Samling.

Hr. Capt. Bohn, Fører af Barkskibet Thyra, har velvillig samlet og medbragt en større Samling Mineralier fra Kryolithbrudet i Grønland.

Discp. Chr. Byder (2den Flkl.) har foræret et Stykke sort Glimmer.

5. Den fysiske Samling

er bleven forøget med:

En Tyngdetrekant af Zink.

Samkvemhavende Rør paa Fod.

Samkvemhavende Rør med Gummikugle.

Maalestok med Meter og dansk Maal.

Wollastons Kryofor.

Thermometerrør.

Et Elektroskop med Kondensatorplader.

En Glasstang med Ebonithylster.

To elektriske Glødelamper.

Et geislarsk Rør.

En elektrisk Mølle.

Et elektrisk Ringeapparat.

Discipelbibliotheket

har i Skoleaaret 1883—84 modtaget følgende Forøgelse:

Nr. 1260. Juel-Hansen: Over Stepperne.

„ 1261. Illustreret Tidende XXIV, 2.

„ 1262. Rosing: Broder Bengt.

„ 1263. Carl Ewald: Smaa Fortællinger.

- Nr. 1264. Franzos: Tre Noveller.
 „ 1265. Rivaler.
 „ 1266. Goldschmidt: Fortællinger og Virkelighedsbilleder.
 „ 1267. Mejborg: Christian den 5tes Hof.
 „ 1268. P. Hansen: Kristian Kjøbenhavnner.
 „ 1269. H. Drachmann: Rejsebilleder.
 „ 1270. Helene Nyblom: Nye Noveller.
 „ 1271. Rønning: Mindeskrift over Grundtvig.
 „ 1272. Juel-Hansen: En Ishavsfart.
 „ 1273. Familie-Journal 1883.
 „ 1274. H. C. Andersen: Nye Æventyr.
 „ 1275. Ingemann: 4 Fortællinger.
 „ 1276. Illustreret Tidende XXV, 1.
 „ 1277. Palludan-Müller: Kjærlighed ved Hoffet.

VII. Skolebeneficiær.

Følgende Disciple have i dette Aar havt

1. Fri Undervisning: 1. H. Mortensen. 2. N. E. V. Lund. 3. J. P. Sommer. 4. J. Pihl. 5. J. N. Holm. 6. F. A. Schejby. 7. A. O. M. Dam. 8. J. P. Kaas. 9. J. Preisz. 10. J. H. Kofod. 11. H. E. Mogensen. 12. P. E. Pedersen. 13. O. H. K. Rømer. 14. H. C. Lund. 15. P. V. H. Carstens. 16. H. A. Rasch. 17. M. C. Engell. 18. O. L. Holst. 19. C. M. Elleby. 20. P. M. V. Jensen. 21. K. V. Bohn. 22. K. A. Kofod. 23. J. C. P. Larsen. 24. G. M. Larsen. 25. K. K. E. Pihl. 26. A. G. Lassen. 27. J. Espersen. 28. O. P. Madsen. 29. J. H. Koefoed. 30. H. K. Grønbech. 31. K. V. Jørgensen. 32. K. Jespersen. 33. G. Ørsleff.

2. Undervisning for nedsat Betaling: 1. G. V. Støckel. 2. J. P. Ipsen. 3. G. M. Juel. 4. J. C. Sommer.

Reglerne for Uddeling af de ordinære Fripladser ere følgende:

Af Skolens Disciple kan i det højeste en Tredjedel nyde fri Undervisning; dog kan en Friplads deles imellem to Disciple saaledes, at hver af dem faar en halv. For at en Discipel kan komme i Betragtning ved Uddelingen, er det nødvendigt, at han har været i det mindste et Aar i Skolen, at hans Flid og Opførsel er tilfredsstillende, og at hans Forældres eller Forsørgeres Trang er bekræftet ved paalidelig Attest. Hvert Aar i September indsendes fra Skolen et Forslag om Fripladsernes Fordeling for det følgende Aar (Oktbr.—Septbr.), men den endelige Bestemmelse afhænger af Ministeriet. For de Disciple, som allerede i det forløbne Aar have haft hel eller halv Friplads, behøves ingen ny Uformuenhedsattest at indsendes, med mindre det udtrykkeligt er blevet forlangt; dog vil ingen Discipel komme i Betragtning til at beholde Friplads, naar han ikke vedbliver at være værdig og trængende dertil. Men naar en Discipels Forældre eller Værger ønske at forhverve ham dette Gode, maa de i August Maaned indsende Uformuenhedsattester, undertegnede af en eller flere bekendte og troværdige Mænd og bekræftede af Øvrigheden eller Sognepræsten. Hertil benyttes trykte Blanketter, som paa Forlangende ville blive udleverede fra Skolen.

Den Skolen tillagte Portion af det Moltkeske Legat er fra 1ste Januar d. A. tillagt Discipel Axel Henningsen, Søn af Postmester C. E. Henningsen.

VIII. Udtog af Skolens Regnskab for Finansaaret 1883--84.

Indtægt.

Kassebeholdning fra forrige Finansaar	2769 Kr. 52 Ø.
Forpagtningsafgift af Skolens Jorder .	254 — „ —
Renter af den kongelige Obligation ..	64 — „ —
Renter af Panteobligationer	270 — 24 —
Afdraget paa en Panteobligation	24 — 36 —
Indfriet Panteobligation	200 — „ —
Skolekontingenter	4602 — 77 —
Anden Indtægt	200 — „ —
Tilskud fra den almindelige Skolefond	18000 — „ —
Indeholdt til Dækning af Præmier for Lærere m. v.	1299 — 95 —
Renter af deponerede Effekter.....	24 — „ —
	27711 Kr. 84 Ø.

Udgift.

Indsat i Bornholms Sparekasse.....	224 Kr. 36 Ø.
Lønning med Sædomskrivningstillæg til Lærerne.....	14684 — 36 —
Inspektion og Tilsyn med Samlingerne	200 — „ —
Løn, Tillæg m. v. til Pedellen.....	333 — „ —
Timeundervisning	4694 — „ —
Pension	512 — 49 —
Bibliothek og videnskabelige Apparater	698 — 33 —
Bygningernes Vedligeholdelse.....	280 — 35 —
Inventariets Vedligeholdelse.....	595 — 72 —
Brændsel og Belysning	674 — 73 —
Skatter og Afgifter	162 — 95 —
Regnskabsføringen.....	400 — „ —
Forskjellige løbende og ekstraordinære Udgifter.....	811 — 72 —
Dyrtidstillæg for 1883—84	821 — 82 —
Forskud m. v. af Præmier for Lærere	1327 — 64 —
Renter af deponerede Effekter.....	24 — „ —
Kassebeholdning ved Finansaarets Slut- ning	1266 — 07 —
	27711 Kr. 84 Ø.

De offentlige Examina 1884.

Til 4de studerende Klases Hovedexamen og til almindelig Forberedelsesexamen indstille sig de i Discipelfortegnelsen Side 25 anførte Disciple i 4de Klasse.

Prøverne ville blive afholdte i følgende Orden:

Skriftlig Examen.

Mandag d. 16de Juni.

- Kl. 8—12. V og IV. Udarbejdelse i Modersmaalet.
- 8—11. III, II, I. Dansk Stil.
- 4—8. V. Fransk Stil.
- IV. Arithmetisk Udarbejdelse.
- 4—7. III. Arithmetisk Udarbejdelse.
- 4—6. IIF. og IF. Regning.

Tirsdag d. 17de Juni.

- 8—12. V. Lat. Version.
- IVS. Latinsk Stil.
- IVR. Engelsk Version.
- 8—11. IIIS., IIS. Latinsk Stil.
- IIIR. Engelsk Version.
- IIR. Tysk Version.
- 4—8. V. Dansk Udarbejdelse.
- IV. Geometrisk Udarbejdelse.
- 4—7. III. Geometrisk Udarbejdelse.
- II og I. Regning.

Onsdag d. 18de Juni.

- 8—12. IVR. og IIIR. Regning.
- 8—10. IIF. og IF. Dansk Stil.

<i>III Kl. Læseværelse.</i>		Mundt
		<i>II F</i>
		Fred
Kl. 8—9. IIIR. Dansk.	Kl. 8—10. I. 1	
— 11—1. III. Naturhistorie.	— 11—1. II.	
— 4—6. I. Dansk.		
		Lørd
— 8—10. IIF. Fransk.	— 8—10. I. N	
— 11—1. IIR. Engelsk.	— 11—1. II. 1	
— 4—5 ^{1/2} . IR. Engelsk.	— 4—6. IIF.	
		Mand
— 8. IV. Fransk.	— 8—9 ^{1/2} . III.	
— 11. V. Latin.	— 11—1. II. 1	
— 4. V. Oldnordisk.	— 4—6. III. C	
— 5. V. Historie.		
		Tirsda
— 8. IVS. Græsk.	— 8—10. IIF.	
— 9. V. Græsk.	— 11—1. IVR, 1	
— 4. IV. Naturhistorie.	— 4—6. I. His	
		Onsdag
— 8. V. Dansk.	— 8—10. I. Ma	
— 11. IVS. Latin.	— 11—1. II. M.	
— 4. IV. Historie.	— 4—6. IIF. T.	
		Torsdag
— 8. IV. Geografi.	— 8—10. I. Mat.	
— 12. V. Engelsk.	— 11—1. II. Ma	
— 5. V. Naturlære.		
— 6. IVR. Dansk.		
		Fredag d.
— 8. IVR. Matematik.	— 8—10. IF. Reli	
— 12. V. Fransk.	— 11—1. III. Mat	
— 5. IVS. Matematik.	— 4—5 ^{1/2} . IIS. La	
		Lørdag d.
— 8. IV. Tysk.	— 8—10. IF. Hist	
— 12. IVR. Engelsk.		

men.

else.

Juli.

I Fkl. Læseværelse.

Kl. 4—6. III. Tysk.

Juli.

ie.

— 8—10. IIF. Religion.

— 11—1. II. Historie.

— 4—6. I. Fransk.

Juli.

1.

orie.

— 8—10. IIF. Historie.

— 11—12. III. Historie.

— 4—6. II. Tysk.

3 Juli.

— 8—10. I. Geografi.

IISm. Naturlære.

— 11—1. II. Dansk.

— 4—6. III. Fransk.

10 Juli.

tik.

atik.

— 8—10. II. Fransk.

— 11—1. IF. Naturhistorie.

— 4—6. IF. Geografi.

Ode Juli.

atik.

matik.

— 8—9. IS. Latin.

— 9—10. IIIS. Latin.

— 11—1¹/₂. IF. Tysk.

— 4—5. IIIR. Engelsk.

— 5—6. IIIS. Græsk.

11te Juli.

gion.

hematik.

tin.

12te Juli.

orie.

— 8—10. IIF. Naturhistorie.

— 11—1. I. Tysk.

— 4—6. IF. Dansk.

Lørdagen d. 12te Juli, Kl. 11, prøves de til Optagelse i Skolen indmeldte Disciple.

Mandagen d. 14de Juli, Kl. 11, offentliggøres Prøvernes Udfald. Derefter begynder Sommerferien.

Tirsdagen d. 19de August, Kl. 8, begynder Undervisningen i det ny Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Offentliggjørelsen af Prøvernes Udfald indbydes enhver, der har Interesse for Skolen.

Rønne højere Realskole, d. 6. Juni 1884.

Koefoed.

1884.